

Discussievragen Economie gemeenten t.b.v. gemeenteraadverkiezingen 2018

1. Waarom zou je als gemeente de lokale economie willen stimuleren? Is dat om de lokale samenleving te helpen, om inkomsten voor de gemeente te genereren, of om andere redenen?

In de eerste plaats om de lokale samenleving te helpen, met een duurzame ontwikkeling en participatie van de bevolking (sociale dimensie). Maar het is ook gewenst om inkomen voor de gemeente te genereren om ruimte te verwerven voor eigen beleid.

In krimpgebieden is aandacht nodig voor behoud van de lokale economie met lokale voorzieningen als de middenstand, scholen en zorg in de buurt.

Ook is van belang om oog te hebben voor de keerzijde van het stimuleren van de lokale economie, als dit leidt tot onderlinge concurrentie en het beleid niet ten goede komt van de maatschappij als geheel.

2. Moet het GroenLinks basisprogramma ook het doel van sociaal rendement op economische groei benoemen, en dat als uitgangspunt maken.

Welvaartseconomen richten zich altijd op het sociaal rendement (zie commissie Grashoff in de TK en het rapport van Stiglitz e.a. aan Sarkozy uit 2009). Nu vallen sociale doelstellingen onder andere gemeentelijke onderdelen dan financiële doelstellingen, zodat deze niet integraal worden beoordeeld. Zo worden meevallers op de begroting die zijn ontstaan bij de implementatie van de WMO als positief beoordeeld in de verantwoording, terwijl er in feite onvoldoende zorg is verleend aan kwetsbare mensen. Dit geld kan niet alsnog worden geïnvesteerd. Om dit soort situaties te voorkomen, wordt aanbevolen dat het sociaal rendement een gelijkwaardige positie krijgt bij de begroting en verantwoordingscyclus als de inkomsten en uitgaven. Dit zou in de verkiezingsprogramma's opgenomen kunnen worden.

3. Is de huidige systematiek van grondexploitatie niet pervers, omdat het gemeenten in de rol van vastgoedexploitant plaatst, en een procyclisch effect heeft?

Er worden diverse voorbeelden gegeven van perverse effecten:

- Als de verwachte verkoopprijs van te verkopen grond stijgt, kan de gemeente de boekwinst uitgeven in de lopende begroting. Dit leidt tot procyclische effecten.
- Veel gemeentes verkopen grond omdat zij inkomsten nodig hebben op de begroting. Dit leidt tot versnipperde bedrijventerreinen op B-locaties. Ook het opknappen van een oud bedrijventerrein levert minder op dan het openen van een nieuw terrein.
- De gemeente den Haag heeft de bestemming van de grond van het Conservatorium gewijzigd in kantoren en hiertoe een boekwaarde ingeboekt en alweer uitgegeven, terwijl er geen vraag is naar kantooruimte in den Haag.

- De gemeente Rotterdam heeft in feite een vergunning afgegeven aan bedrijven om te mogen vervuilen. Dit leidt tot hogere grondwaardeprijzen.

Om deze perverse effecten te voorkomen, is van belang dat beleid ten aanzien van grondexploitatie wordt gebaseerd op:

- onafhankelijke, realistische inschattingen van de waarde van grondexploitatie in combinatie met een anticyclisch beleid ten aanzien van mee- en tegenvallers, zodat de gemeente de economie helpt te stabiliseren in plaats van deze te destabiliseren;
- integrale toepassing van publiekrechtelijke en privaatrechtelijke bevoegdheden om gewenste doelen te realiseren (of ongewenste situaties te voorkomen). De nieuwe Omgevingswet biedt hiertoe ook extra mogelijkheden. Ook moet de gemeente expliciet zijn over haar ambities bij het publiekrechtelijk optreden om niet juridisch in de problemen te komen bij zijn privaatrechtelijke acties.

4. Moeten gemeenten meer of minder gecompenseerd worden voor het terugvragen van BTW? Minder compenseren remt het uitbesteden van taken naar private bedrijven.

Gemeenten kunnen de betaalde BTW over uitbestede diensten aftrekken. De kosten voor de BTW-compensatie worden echter afgetrokken van de beschikbare middelen in het gemeentefonds. Andere gemeenten betalen dus mee als een gemeente ervoor kiest om relatief veel taken uit te besteden. We zijn het erover eens dat dit een rare regeling is, maar zien niet direct een oplossing zonder negatieve effecten.

5. Moeten alle heffingen en inkomstenbronnen altijd gekoppeld zijn aan een beleidsdoelstelling, of is het feit dat een maatregel geld oplevert voor de gemeenteschatkist al een geldig argument?

Veel heffingen kunnen (nu al) gewoon gebruikt worden zonder een directe bestedingslink (geen doelbelastingen); daar is niets op tegen. Wel is van belang om algemene doelen vooraf te expliciteren om een belastingverhoging te legitimeren die niet uit bestaande middelen kan worden gefinancierd. Uitzondering vormen die heffingen die meer het karakter hebben van kosten voor een bepaalde publieke dienst, zoals rioolheffingen.

6. Moeten gemeenten eigenaar blijven van Eneco en andere oud-nutsbedrijven, en andere bezittingen zonder publieke functie?

Het heeft geen zin om de aandelen in bezit van gemeenten te houden. Het aandeelhouderschap dient geen publiek doel meer. Het is wel zaak dat de opbrengst niet over de balk gesmeten wordt, maar dat deze in een fonds wordt gestopt dat tot doel heeft de transitie naar duurzame energie in de gemeente te stimuleren.

7. Welke rol heeft de gemeente in het verkleinen van de tweedeling en het bevorderen van een inclusieve samenleving?

Erkend wordt dat dit een groot probleem is, maar geconstateerd wordt dat het basisprogramma hier al voldoende aandacht aan besteed. Deze discussie leidt dus

niet tot nadere adviezen. Wel wordt het idee geopperd bij een volgende discussie ook kansarme mensen mee te vragen, zodat we niet over hen maar met hen spreken.